

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇALIŞMA DEFTERİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 10

Ünite

ŞİİR

Konu

- İslamiyet Öncesi Türk Şiiri
- Geçiş Dönemi Eserleri
- Halk Şiiri

OGM
MATERYAL

2.
SAYI

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma defterinde öğretim süreçleri içerisinde kazandığınız bilgi ve becerileri kullanmanıza olanak tanıyacak çeşitli düzeylerde ve yapılar da etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerle hem okulda işlemiş olduğunuz konuları tekrar etme hem de akademik gelişiminizi izleme imkânı bulacaksınız. Bu amaçla hazırlanan çalışma defterinde yer alan etkinlikler, bilişsel alan basamaklarını içerecek şekilde yapılandırılmıştır.

Çalışma defterinde boşluk doldurma, eşleştirme, çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı madde tipi etkinliklerinin yanı sıra bil-bul-çöz, kelime avı ve sudoku gibi içeriklerle keyifli vakit geçirmenizi sağlayan etkinlikler de yer almaktadır. Ayrıca "Hatırlıyor muyum?" bölümüyle akademik açıdan öz değerlendirmenizi yapabilecek ve eksik olduğunuz konuları karekodlar aracılığıyla tekrar etme fırsatı bulacaksınız.

Alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış olan bu çalışma defteri ile akademik gelişiminize katkı sunmayı amaçlamaktayız. Bu çalışmanın eğitim hayatınızda olumlu yansımalarını görmek dileğiyle...

Hatırlıyor muyum?

Aşağıdaki bilgileri hatırlayıp hatırlamadığınızı ilgili bölüme işaretleyiniz. Puan durumunuza göre aşağıdaki karekodları okutarak konu eksiklerinizi tamamlayınız.

1

Genellikle aşk, tabiat, güzellik konularının işlendiği **koşuk** nazım biçimi; dört-lükler hâlinde, 7'li, 8'li veya 11'li hece ölçüsüyle ve yarım kafiye kullanılarak oluş-turulmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

2

Anonim halk edebiyatı; meydana getireni ve söyleyeni belli olmayan, halkın ortak malı olan edebî ürünlerin oluşturduğu bir edebiyattır. Anonim halk edebiyatı ürünlerinin en belirgin özelliği ürünlerin sözlü olmasıdır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

3

Divân-ı Hikmet'te Hz. Peygamber'in hayatı ve mucizeleri, dünyadan şikâyet, kıyamet gününün yakınlığı, dervişliğin faziletleri gibi dinî konular işlenmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

4

Belirtisiz isim tamlamaları sadece tamlananın ek (-ı, -i, -u, -ü) aldığı tamlamalardır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

5

Sagular **yuğ** adı verilen cenaze törenlerinde; ölen bir kişinin ardından duyulan acı; onun yiğitliği, fazileti gibi konuları işler.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

6

Kutadgu Bilig, Geçiş Dönemi'nin edebî eser niteliği taşıyan ilk örneğidir. Aynı zamanda İslamiyet'in etkilerinin görüldüğü ilk eserdir. 1069'da Yusuf Has Hâcip tarafından yazılan bu eser, Türk edebiyatında ilk mesnevi olma özelliğini taşımaktadır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

7

Koşma nazım biçimi işlediği konular yönüyle çeşitli türlere ayrılmaktadır. Sevgili, güzellik, doğa gibi bireysel temaları işleyen koşmalara **güzelleme**; yiğitlik, kahramanlık konularını işleyenlere **koçaklama** adı verilir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

8

1074'te Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılan *Divânu Lugati't-Türk*, Türkçe-Arapça bir sözlüktür. Eserin yazılış amacı Araplara Türkçeyi öğretmek ve Türkçenin zengin dil varlığını ortaya çıkarmaktır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

9

İlahiler; mutasavvıf şairler tarafından dinî konularda, Allah'ı övmek ve Allah'a yalvarmak amacıyla oluşturulan, kendine özgü bir ezgiyle söylenen şiirlerdir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

10

Birinci dizesindeki hece sayısı 7'den az olan ve cinaslı kafiyeyle kurulan mâniler, **kesik mâni** ya da **cinaslı mâni**; dize sayısı dörtten fazla olan mâniler de **yedekli mâni** ya da **artık mâni** adlarını alır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

11

İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Edebiyatı'nın Sözlü Dönemi'ne ait ürünlerden biri, bugünkü atasözü yerine kullanılan **savlar**dır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

12

Dinî-tasavvufi halk edebiyatı tekkeler çevresinde gelişmiş olup bu anlayışla verilen eserlerde öğreticilik esastır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

13

Atabetü'l-Hakâyık, dinî-ahlaki içerikli öğretici bir eserdir. İslamiyet etkisindeki Türk edebiyatının, İslam inançlarını telkin eden ilk eseri olması yönüyle de önemli bir yere sahiptir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

14

Kafiye düzeni daha çok, koşmaya benzeyen nefesler; 7'li, 8'li veya 11'li hece ölçüsüyle söylenir. Ancak aruz ölçüsüyle yazılanları da vardır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

15

Türküler; ezgilerine göre **bozlak, hoyrat, kayabaşı, oyun havaları** gibi isimlerle anılır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

PUAN

00-19

KONUYU TEKRAR ETMELİSİNİZ

PUAN

20-23

ÇALIŞMALISINIZ

PUAN

24-30

ÇOK İYİ

TOPLAM PUANINIZ

Tüm
maddelerin
konu özeti

Eşleştirme

Aşağıda verilen I. sütundaki ifadeleri II. sütundaki ifadeler ile eşleştiriniz.

1

yağız yir yıpar toldı kafur kitip
bezenmek tiler dünya körkin itip
irinçig kışıg sürdi yazkı esin
yaruk yaz yana kurdi devlet yasın

2

Eser, Hakaniye lehçesiyle Edip Ahmet Yükneki tarafından yazılmıştır. Eserin bazı bölümleri beyitlerle yazılmış olup esas metin bölümlerinde dörtlük tercih edilmiştir.

3

on üçümde nefş hevânı kolga aldım
nefs başığa yüz ming belâ karmap soldım
tekebbürni yirge urup basıp aldım
on törtümde tofrac-sıfat boldum muna

4

Eserin yazılış amacı Araplara Türkçeyi öğretmek ve Türkçenin zengin dil varlığını ortaya çıkarmaktır. Eserde Türkçe kelimelerin Arapça karşılıkları verilmiş ve Türkmen, Oğuz, Çiğil gibi çeşitli Türk boylarının dilleri tanıtılmıştır.

DİVÂN-I HİKMET

A

KUTADGU BİLİĞ

B

ATABETÜ'L-HAKÂYİK

C

*DİVÂNU
LUGATİ'T-TÜRK*

D

Aşağıda karışık olarak verilen kavramları metinde doğru boşluklara yerleştiriniz.

Yunus Emre	taşlama	âyin	hikmet	şathiye
Karacaoğlan	redif	Mâni	mersiye	<i>Atabetü'l-Hakayık</i>
alegori	Yusuf Has Hâcîp	koşuk	Kaşgarlı Mahmut	<i>Divân-ı Hikmet</i>
bent	Hoca Ahmed Yesevî	nefes	ağıt	nakarat
kafiye	konuşma çizgisi	kısa çizgi	<i>Kutadgu Bilig</i>	

1. Pek çok şair ve yazarı etkileyen *Risaletü'n-Nushiyye* (Nasihatler Kitabı) ve *Divan* olmak üzere iki önemli eseri vardır.
2. İslamiyet'in Kabulünden Önceki Dönem'de sagu adı verilen biçimin divan edebiyatındaki karşılığı, halk edebiyatındaki karşılığı ise koşma nazım biçimiyle söylenenlardır.
3.hükümdara sunduğu "Kutadgu Bilig" adlı eseriyle "ulug has hâciblik" (başmâbeyincilik-dönemin dışişleri bakanlığı) makamına getirilmiştir.
4. İlahiler farklı tarıklarda farklı isimlerle anılmıştır: İlahi yerine Mevlevîler, Bektaşiler, Yesevîler adlarını kullanmışlardır.
5. Bir düşünce veya duyguyu iğneleyici ve alaycı bir dille söz eder gibi yazılanlar olarak adlandırılmaktadır.
6., halk şirindeki en kısa nazım biçimidir. Genellikle 7'li hece ölçüsüyle söylenip dört dizeden oluşur ve aaxa şeklinde kafiyeleşir.
7., edebiyatımızdaki ilk siyasetname örneği olması yönüyle önemli bir yere sahiptir.
8. Dize sonlarındaki ek ve kelime tekrarına denir.
9. Diyalogların başına getirilen noktalama işaretidir.
10. ile başlayan tasavvuf hareketi, yüzyıllar içerisinde yayılarak devam etmiştir.
11. Türküler, yapıları bakımından iki bölümden oluşur. İlk bölüm, adı verilen ve türkünün asıl sözlerinin yer aldığı bölümdür. İkinci bölüm ise her bendin sonunda tekrar eden bölümüdür.
12. Anonim halk edebiyatında insanların ya da toplumların aksayan yönlerini konu edinenlere şiirlere adı verilir.
13. Halk edebiyatında genellikle aşk, tabiat, güzellik konularının işlendiği nazım biçimidir.
14., bir yaşantı veya davranışın daha iyi kavranmasını sağlamak için göz önünde canlandırıp dile getirme anlamına gelmektedir.
15. "Hakikatlerin Eşiği" anlamına gelen Edip Ahmet Yükneki tarafından yazılmıştır.

Aşağıda yer alan çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. I II
Deniz coştı göl oldu	Bahçemizde nar ağacı
Yârim sana ne oldu	Kimi tatlı kimi acı
Benim sana yandığım	Gönüldeki dert ilacı
Memlekette şan oldu	Ya bulunur ya bulunmaz

Yukarıdaki dörtlüklerin nazım biçimleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

I	II
A) Mâni	Semai
B) Semai	Mâni
C) Koşma	Türkü
D) Mâni	Mâni
E) Koşma	Mâni

2. Aşağıdaki şiirlerden hangisi koşma nazım biçimiyle yazılmıştır?

- A) Dağlarda gezer oldum
Okuyup yazar oldum
Ben bir güzel uğruna
Kuruyup gazel oldum
- B) Gönül gurbet ele varma
Ya gelinir ya gelinmez
Her dilbere meyil verme
Ya sevilir ya sevilmez
- C) Kuğum gitti, viran kaldı gölleri,
Söyle mi o efendimin dilleri,
Balıktan mı aldın sen bu telleri,
Ak kuğuda böyle teller olur mu?
- D) Oldukça men götürme belâdan irâdetim
Ben isterim belânı çü ister belâ meni
- E) Aşkın aldı benden beni
Bana seni gerek seni
Ben yanarım dün ü günü
Bana seni gerek seni

3. XVII. yüzyıl saz şairlerinden biri olduğu söylenmektedir. Türk saz şairi denince akla ilk gelen isimlerdendir. Şiirlerinde; gezdiği yerleri, mensubu olduğu Türkmen aşiretinin yaşantısını, gelenek ve göreneklerini, aşk ve ahlak anlayışını, dil özelliklerini ayrıntısıyla görmek mümkündür. Şiirlerinde aşkı çokça işlemiştir. Divan ve tekke şiiri etkisinde kalmamış, aruz ölçüsünü hiç kullanmamıştır. Koşma, destan, varsağı, semai gibi pek çok türde şiir söylemiştir.

Yukarıdaki parçada tanıtılan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yunus Emre
B) Karacaoğlan
C) Hoca Ahmed Yesevî
D) Kaygusuz Abdal
E) Kaşgarlı Mahmut

4. I. Araplara Türkçeyi öğretmek için hazırlanmış bir eserdir.
II. Manzum olarak yazılmıştır.
III. Kök Türkçenin yazılı ilk ürünü olarak kabul edilmektedir.
IV. Türk dilinin yazılı ilk sözlüğüdür.
V. İslam öncesi döneme ait şiir örnekleri içermektedir.
Divânu Lugatî't Türk ile ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve V
E) IV ve V

5. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili ifadelerden hangisi isim tamlaması **değildir**?

- A) Kitabın sayfalarını hızlı bir şekilde çevirdi.
B) Hastanedekiler doktorun sesini dışarıdan duyular.
C) Köye gittiklerinde çatısız evleri görünce şaşırıp kaldılar.
D) Annesi eve gelir gelmez çay suyu koydu.
E) Bugünlerde herkesin akıl sağlığını koruması gerekir.

6. Şiir yazma yeteneği biter mi () Bitiyor () bitebiliyor () Şair verimsiz bir duruma gelebiliyor ()

Bu parçada parantezle belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

- A) (?) (;) (.) (...)
B) (?) (,) (:) (...)
C) (:) (;) (.) (.)
D) (:) (,) (.) (.)
E) (?) (,) (.) (.)

7. I.Grup II.Grup

- I. Günümüzdeki atasözlerinin ilk biçimidir. Sav
II. İslamiyet öncesi Türk kültüründe cenaze ve matem törenleridir. Sığır
III. Türk edebiyatındaki ilk mesnevi ve siyasetname örneğidir. *Kutadgu Bilig*
IV. Ağır nazım türünün divan edebiyatındaki karşılığıdır. Sagu
V. "Hakikatlerin Eşiği" anlamına gelen Geçiş Dönemi eseridir. *Divân-ı Hikmet*

Yukarıda I. grupta verilenlerden hangileri II. grupta verilenlerle yanlış olarak eşleştirilmiştir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) II ve V E) IV ve V

8. I. İlahiler, mutasavvıf şairler tarafından dinî konularda, Allah'ı övmek ve Allah'a yalvarmak amacıyla oluşturulan, kendine özgü bir ezgiyle söylenen şiirlerdir.

II. Mâni, 7'li hece ölçüsüyle söylenen ve genellikle tek dörtlükten oluşan nazım şeklidir.

III. Ölen kişinin ardından söylenen saguların en bilineni *Alp Er Tunga Sagusu'dur.*

IV. Karacaoğlan koşma türünde özellikle de güzellemeleleriyle ün salmış bir şairdir.

Hangi edebiyat dönemine ait bir nazım biçim ve türünden söz edilmemiştir?

- A) İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı
B) Geçiş Dönemi
C) Anonim Halk Edebiyatı
D) Dinî-Tasavvufi Halk Edebiyatı
E) Âşık Edebiyatı

9. on altımda barca ervah ülüş birdi

hay hay sizge mübarek dip âdem kildi
ferzendim dip boynum kuçup könglüm aldı
on yitimde türkistanda turdum muna

hoş gayibdin kulakımgı ilham kildi
ol sebebdin hakka sığınıp kildim muna
barca büzürg yıghp manga inam birdi
ol sebebdin hakka sığınıp kildim muna

Günümüz Türkçesiyle
On altımda bütün ruhlar nasip verdi;
"Size mübarek olsun" diyerek Âdem geldi;
"Evlâdım!" deyip, boynuma sarılıp gönlümü aldı,
On yedimde Türkistan'da bulundum işte.

Hoş gaipten kulağıma ilham geldi;
O sebepten Hakk'a sığınıp geldim işte.
Hep ulular yığılıp bana nimet verdi;
O sebepten Hakk'a sığınıp geldim işte.

Yukarıda verilen şiir aşağıdaki hangi eserlerden alınmış olabilir?

- A) *Divân-ı Hikmet*
B) *Atabetü'l-Hakâyık*
C) *Divânu Lugati't Türk*
D) *Dede Korkut Hikâyeleri*
E) *Kutadgu Bilig*

Gönül gurbet ele varma
Ya gelinir ya gelinmez
Her dilbere meyil verme
Ya sevilir ya sevilmez

Yürüktür bizim atımız
Yardan atlattı zatımız
Gurbet elde kıymatımız
Ya bilinir ya bilinmez

Bahçemizde nar ağacı
Kimi tatlı kimi acı
Gönüldeki dert ilâcı
Ya bulunur ya bulunmaz

Deryalarda olur bahri
Doldur ver içeyim zehri
Sunam gurbet elin kahrı
Ya çekilir ya çekilmez

Emrah der ki düştüm dile
Bülbül figan eder güle
Güzel sevmek bir sarp kale
Ya alınır ya alınmaz

Erzurumlu Emrah

1. Şiirin nazım şeklini sebepleriyle belirtiniz.

2. Şiirin temasını belirtiniz.

3. Şiirin şekil özelliklerini inceleyiniz.

4. Şiir hangi geleneğin izlerini taşımaktadır?

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları cevaplayınız (Metin, aslına sadık kalarak alınmıştır).

İlahi

Taşkın yine deli gönül
Sular gibi çağlar mısın
Aktın yine kanlı yaşım
Yollarımı bağlar mısın

Nidem elim ermez yâre
Bulunmaz derdime çare
Oldum ilimden avare
Beni bunda eğler misin

Yavı kıldım ben yoldaşı
Onulmaz bağrımın başı
Gözlerimin kanlı yaşı
Irmağ olup çağlar mısın

Ben toprak oldum yolunda
Sen aşırı gözetirsin
Şu karşıma göğüs geren
Taş bağırlı dağlar mısın

Harami gibi yoluma
Aykırı inen karlı dağ
Ben yârimden ayrı düştüm
Sen yolumu bağlar mısın

Karlı dağların başında
Salkım salkım olan bulut
Saçın çözüp benim için
Yaşın yaşın ağlar mısın

Esridi Yunus'un canı
Yoldayım illerim kanı
Yunus düşte gördü seni
Sayru musun sağlar mısın

Yunus Emre
Memet Fuat, *Yunus Emre*

1. Taşkın yine deli gönül dizesi ile sel arasındaki ilişkiyi şiirin temasını göz önünde bulundurarak açıklayınız.

.....

.....

2. Ben toprak oldum yolunda

Sen aşırı gözetirsin
Şu karşıma göğüs geren
Taş bağırlı dağlar mısın

Okuduğunuz şiirden alınan yukarıdaki dörtlükte altı çizili dizede "taş bağırlı dağlar" ifadesi hem gerçek (Dağlar taştan oluşur.) hem de mecaz (acımasız) anlamda kullanılmıştır. Bu tür söz sanatlarına atasözlerinde de rastlanır. Bu sanatın yapıldığı atasözlerimizden iki örnek yazınız.

.....

.....

3. Şiirde ya da düzyazıda anlatılmak isteneni soru biçimine dönüştürmeye istifham sanatı denir. Okuduğunuz şiirde de *Sen yolumu bağlar mısın* dizesinde bu sanat, şiirin bütününde sıkça kullanılmıştır. Sizce bu sanatın temaya katkısı nedir?

.....

.....

4. Karlı dağların başında

Salkım salkım olan bulut
Saçın çözüp benim için
Yaşın yaşın ağlar mısın

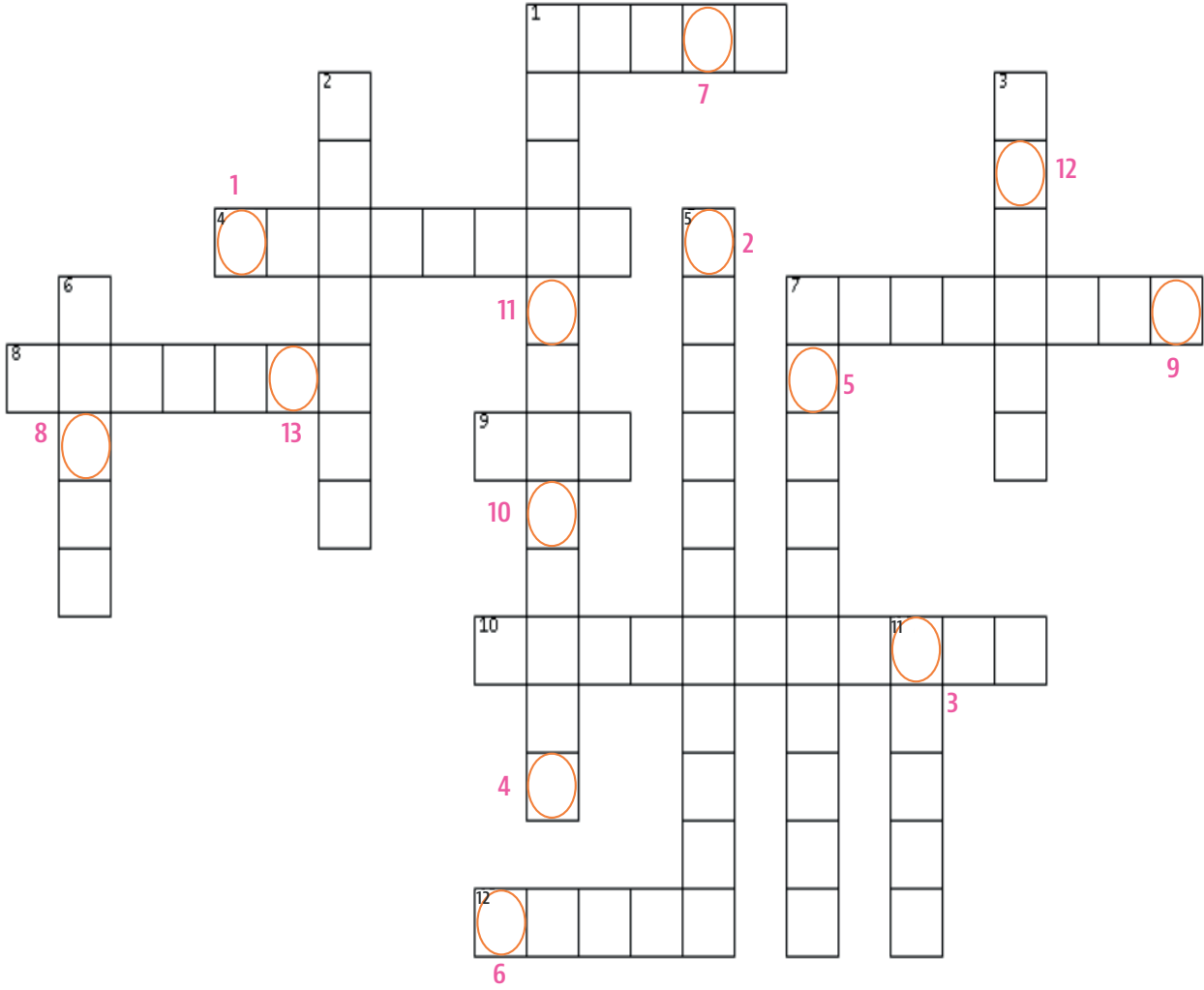
Okuduğunuz şiirden alınan yukarıdaki dörtlükte görülen söz sanatlarını belirleyiniz. Nasıl oluşturulduklarını açıklayınız.

.....

.....

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

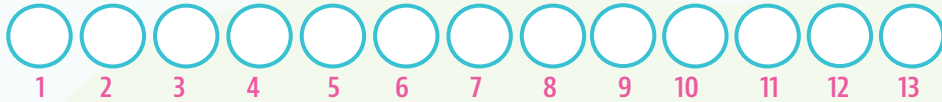
SOLDAN SAĞA

1. Sözlü Edebiyat Dönemi'ndeki telli saz.
4. Türküde nakaratın diğer adı.
7. Abartma sanatı.
8. Mâşuk.
9. İslamiyet öncesi cenaze töreni.
10. Ahenk yaratmak amacıyla aynı ünsüzün tekrar edilmesi.
12. 8'li hece ölçüsü ve dörtlükler hâlinde söylenen veya aruzla yazılan, özel bir ezgisi olan âşık edebiyatı nazım biçimi.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. "Mutluluk veren bilgi" anlamına gelen geçiş dönemi eseri.
2. Tekke edebiyatında devir esasını konu edinen şiirler.
3. Şairlerin kullandığı takma isim.
5. İlk mutasavvıf.
6. Ölçü.
7. Tasavvufu uğraşan kişi.
11. Dize sonlarındaki tek ses benzerliği ile oluşan uyak.

ANAHTAR KELİME

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

1. Zıtlık

AETTZ

--	--	--	--	--

11

2. Koşma türü

MELZGÜEEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--

3

3. Halk şiiri

NATSED

--	--	--	--	--	--

5

4. Yazarı belli olmayan

NAİONM

--	--	--	--	--	--

9

5. Nakarat

KAVUTAŞK

--	--	--	--	--	--	--	--

2

6. Nazım birimi

İTYBE

--	--	--	--	--

8 12

7. Nazım şekli

VAARSĞI

--	--	--	--	--	--	--

13

8. Türklerin millî ölçüsü

EECH

--	--	--	--

1

9. Sembolik anlatım

EİGORKLA

--	--	--	--	--	--	--	--

4

10. Devir esasını konu alan şiir

REİEVVDY

--	--	--	--	--	--	--

6 10 7

ANAHTAR KELİME

○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

CEVAP ANAHTARI

EŞLEŞTİRME

1. B
2. C
3. D
4. A

BOŞLUK DOLDURMA

1. Yunus Emre
2. mersiye-ağıt
3. Yusuf Has Hâcip
4. âyin-nefes-hikmet
5. şathiye
6. Mâni
7. *Kutadgu Bilig*
8. redif
9. konuşma çizgisi
10. Hoca Ahmed Yesevî
11. bent-nakarat
12. taşlama
13. koşuk
14. alegori
15. *Atabetü'l-Hakâyık*

ÇOKTAN SEÇMELİ

1. A
2. C
3. B
4. C
5. C
6. E
7. D
8. B
9. A

AÇIK UÇLU

1. Şiirin nazım şekli semaidir. Halk şiirinde hecenin sekizli ölçüsüyle koşma biçiminde oluşturulan özel bir ezgi ile söylenen şiirlere semai denir. Şiirde sekizli hece ölçüsü kullanılmıştır.

2. Şiir gurbet ve ayrılık temalıdır.

3. Gönül gurbet ele varma
Ya gelinir ya gelinmez
Her dilbere meyil verme
Ya sevilir ya sevilmez
- a
b
a
b
- Yürüktür bizim atımız
Yardan atlattı zatımız
Gurbet elde kıymatımız
Ya bilinir ya bilinmez
- c
c
c
b
- Bahçemizde nar ağacı
Kimi tatlı kimi acı
Gönüldeki dert ilacı
Ya bulunur ya bulunmaz
- d
d
d
b
- Deryalarda olur bahri
Doldur ver içeyim zehri
Sunam gurbet elin kahrı
Ya çekilir ya çekilmez
- e
e
e
b
- Emrah derki düştüm dile
Bülbül figan eder güle
Güzel sevmek bir sarp kale
Ya alınır ya alınmaz
- f
f
f
b
- Redif: -ma/-me/-inmez/-ilmez
Kafiye: -r (yarım kafiye)
- Redif: -ımız, -inmez
Kafiye: -at (tam kafiye)
- Kafiye: -acı (zengin kafiye)
Redif: -unmaz
- Redif: -i, -ilmez
Kafiye: -r (yarım kafiye)
- Kafiye: -le (tam kafiye)
Redif: -ınmaz
- Erzurumlu Emrah

Şekil İncelemesi

Ölçü: Gönül gurbet ele varma

Doldur ver içeyim zehri 8'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

Nazım Birimi: Şiirde her bölüm dört dizeden oluştuğu için nazım birimi dördlüktür.

4.Şiir semai nazım şekliyle yazılmıştır. Nazım birimi olarak dördlük kullanılmıştır.8'li hece ölçüsü kullanılmıştır. Şiir halk şiiri geleneğinin izlerini taşımaktadır.

BECERİ TEMELLİ

1. Gönülün coşarak dizginlenemeyişi ile sel arasında bir ilişki kurulmuştur. Sel suyun coşkun akması, engel tanımamasıdır. Selin bu yönüyle sel-gönül arasında ilgi kurulmuştur. Aşk duygunun coşkulu hâlidir. Şiir, ilahi aşkı işlediği için böyle bir ilgi kurulmuştur.

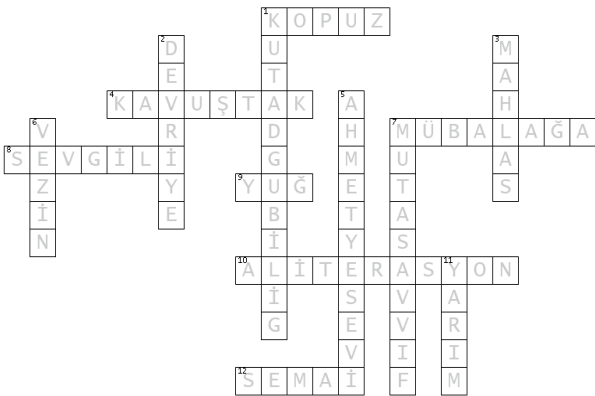
2. Olası Cevaplar:

Ayağını yorganına göre uzat. Hamama giren terler. Damlaya damlaya göl olur. Yuvarlanan taş yosun tutmaz. Ateş düştüğü yeri yakar. Taşıma su ile değirmen dönmez. Mum dibine ışık vermez.

3. Anlatılmak isteneni daha etkili kılmayı, okuyucunun dikkatini metne vermesini sağlamıştır.

4. Bulut üzümüne benzetilmiş ancak kendisine benzetilen söylenmemiş, burada istiare var. Buluta insani özellikler verilerek kişileştirme (teşhis) yapılmıştır.

BİL-BUL-ÇÖZ

ANAHTAR KELİME: KAYGUSUZ ABDAL

KELİME AVI

1. TEZAT
2. GÜZELLEME
3. DESTAN
4. ANONİM
5. KAVUŞTAK
6. BEYİT
7. VARSAĞI
8. HECE
9. ALEGORİK
10. DEVRİYE

ANAHTAR KELİME: HALK EDEBİYATI

Etkileşimli Kitaplar

Beceri Temelli Kitaplar

Soru Bankası

Mobil Soru Bankası

Dinamik Uygulamalar

3B Modeller

YKS Kampı

TRT EBA TV Lise

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>